

מחונן בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדתה, הגלויה והסמויה, המצויה בהם

<p>כתה: ו</p>	<p>שם הספר: חוקרים ארץ: ישראל לאזוריה, ירושלים בירת ישראל</p>
<p>הוצאה: מטח</p>	<p>שנת הוצאה: מהדורה: 2015</p>
<p>שמות הכותבים: אופירה גל, איריס שילוני, בילי סביר, מיכל שוורץ, דפנה יזרעאל</p>	
<p>למי מיועד? ממלכתי [בלבד] // ממלכתי וממלכתי-דתי</p>	
<p>תשובות ודוגמאות מילוליות</p>	<p>קריטריונים</p>
<p><u>יחידה 1: מבוא: ישראל – מיקום, גבולות וחלוקה לאזורים</u> <u>פרק א: מיקומה של מדינת ישראל</u> <u>פרק ב: גבולותיה של מדינת ישראל</u> <u>פרק ג: חלוקת ישראל לאזורים</u> <u>יחידה 2: נושאים מרכזיים בגאוגרפיה של ישראל</u> <u>פרק א: צורות הנוף</u> ארץ אחת – נופים רבים גבוה ונמוך בישראל (ובעולם...) בישראל 3 יחידות נוף מרכזיות <u>פרק ב: סוגי האקלים</u> 3 סוגי האקלים של ישראל מאפייני האקלים בישראל <u>פרק ג: מקורות המים</u> המים העיליים – המים שמעל לפני השטח מי התהום – המים שמתחת לפני השטח הכינרת מערכת המים הארצית מקורות מים נוספים <u>פרק ד: האוכלוסייה והיישובים</u> צפיפות האוכלוסייה בישראל שונה מאזור לאזור על יישובים עירוניים ויישובים כפריים בישראל המטרופולינים בישראל – מה, כמה, למה... המחוזות המנהליים בישראל <u>פרק ה: ענפי הכלכלה</u> ענפי הכלכלה השונים בישראל – מה וכמה החקלאות בישראל התעשייה בישראל המסחר בישראל התיירות בישראל התחבורה בישראל גלעין ושוליים (מרכז ופריפריה) בישראל <u>יחידה 3: אדם וסביבה באזורי הארץ הראשיים</u> מבוא: יחסי הגומלין בין האדם לסביבה <u>פרק א: מישור החוף – תחרות גדולה על שימושי הקרקע</u> הסוגיה: לאילו שימושי קרקע כדאי להקצות את מעט הקרקעות הפנויות שבאזור? <u>פרק ב: הנגב – אדם ומדבר</u> הסוגיה: כיצד לפתח את הנגב, ועם זאת לשמור על הטבע ועל השטחים הפתוחים? <u>פרק ג: רצועת החר – יחסי הגומלין אדם-הר</u> הסוגיות: 1. הרי יהודה והרי שומרון: כיצד התקיימה החקלאות באזור החררי בעבר? 2. הרי הגליל: כיצד אפשר להרחיב את מקורות התעסוקה באזור החררי זה?</p>	<p>פירוט תוכן העניינים: נושאים מרכזיים ופריטים בתוך כל פרק</p> <p style="text-align: right;">רשימת הנושאים בהם עוסק הספר</p>

מחונן בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדתה, הגלויה והסמויה, המצויה בהם

<p><u>פרק ד: בקע ים המלח – מהחרמון עד אילת</u> הסוגיה: מדוע יורד מפלס המים בים המלח, ואילו תופעות יצרה ירידת המפלס? <u>עבודת חקר - "האזור שלי"</u> <u>יחידה 4:ירושלים</u> <u>פרק א: מבוא – ירושלים בירת ישראל</u> <u>פרק ב: ציוני דרך בהתפתחותה של ירושלים</u> <u>פרק ג: ירושלים היום – אוכלוסייה, שכונות, תעסוקה</u> <u>פרק ד: פיתוח העיר – מבט לעתיד</u> נספחים</p>			
מספר העמוד, המקור², ציטוט והסבר	רלוונטיות לנושא / לתחום הדעת		
	רלוונטי	בתוך הטקסט ובתרגול	תכנים ממקורות¹ יהודיים ו/או הקשרים דתיים [כולל התייחסות לאירורים ותמונות ולמסר שהם מעבירים: בנים ובנות; צורת לבוש; כיפה / כיסוי ראש; הפרדה מגדרית ועוד.]
	רלוונטי אך בעייתי		
	לא רלוונטי		
סה"כ 20 ציטוטים מהתנך וחז"ל, מהם 6 מספר יהושע. ככלל ההקשרים רלוונטיים (שמות מקומות וסמלים, מים, ירושלים, שבעת המינים וכו') ואין סגנון אמוני.	רלוונטי	בחלונות מידע	
	רלוונטי אך בעייתי		
	לא רלוונטי		
אין הדגשה חריגה של דמויות דתיות במובהק	רלוונטי	באירורים ובתמונות	
	רלוונטי אך בעייתי		
	לא רלוונטי		
	נושאים:	יהודי דתי	*תרבות יהודית ישראלית – מינון נושאים ומקורות
מקורות: סה"כ 11 ציטוטים של עמוס עוז (2), רחל שפירא (3), רחל, בן גוריון, א.ד. גורדון, טשרניחובסקי ו-2 ציטוטי עיתונות.	נושאים:	עברי – ישראלי; ציוני	
מקורות:	נושאים:	אוניברסאלי – לא יהודי	
	לא	האם נעשה שימוש בשפה אמונית ³ ?	שפה
ככלל אין עיסוק במיתוסים והציטוטים מהמקורות ענייניים (שמות מקומות, מים, שבעת המינים וכו'). מבין ציטוטי התנך/מקורות יש דגש קל (אך לא מאד בוטה) על סיפורי כיבוש הארץ ספר יהושע וההבטחה האלוהית על הארץ.		האם ישנה הבחנה בין אמונות, דעות, עמדות ועובדות; הבחנה בין מיתוס למציאות ⁴ ?	הבחנה
הטקסט עניני ובהחלט מעודד לחשוב ולחקור. הצגה בהחלט הוגנת של ההסטוריה של ארץ ישראל וקבוצות האוכלוסיה השונות בה.		האם הטקסטים והשאלות מאפשרים לתלמיד להטיל ספק? לערער ולהרהר אחר הנאמר? בכל נושא?	רמת השיח המוצע
לסיכום הבדיקה			
חוסר איזון בין ציטוטי מקורות תנכיים/חז"ל לציטוטים ממקורות ישראליים			מה מפריע לי⁵?

¹ מקור: ספרי המקרא: תורה, תנ"ך; ספר האגדה; תפילה; סידור; מחזור; פיוט; תלמוד; משנה; מדרש; חז"ל; סיפור חסידי; הרמב"ם ועוד

² מקור: ספרי המקרא: תורה, תנ"ך; ספר האגדה; תפילה; סידור; מחזור; פיוט; תלמוד; משנה; מדרש; חז"ל; סיפור חסידי; הרמב"ם ועוד

³ למשל: אלוקים; הקב"ה; תפילה; נס

⁴ למשל: נסים כעובדה קיימת – התרחשו בעבר ומתרחשים כיום; הטבע נוצר ועוצב, כעובדה שאין מערערים עליה, על ידי אלוהים

⁵ נא לצרף מספרי עמודים, ציטוטים ותמונות – ניתן לצרף צילום הדף [אם מצורף בקובץ נפרד – נא וודאו שהקובץ נושא את שם הספר במלואו (כולל כהה)]

מחונן בדיקת ספרי לימוד לבחינת מידת ההדתה, הגלויה והסמויה, המצויה בהם

<p>- דגש עודף (אך לא קיצוני) של סיפורי כיבוש הארץ וההבטחה האלוהית עליה</p>	
	<p>מדוע מפריע לי?</p>
<p>הכנסת איזכורים תרבותיים לספר גיאוגרפיה לגיטימית ואפילו רצויה אבל אינה הכרחית. אם רוצים לעשותה יש לפחות לאזן (ורצוי מעבר לזה) בין ציטוטי המקורות היהודיים/דתיים למקורות ישראלים/ציוניים ומקורות של תושביה הלא-יהודים של הארץ.</p>	<p>מה אני מציע במקום? או בנוסף? מה חסר? מה מיותר?</p>
<p>דברים נוספים שלא הוזכרו במחונן וחשוב לדעתי להדגיש: יחסית לאינספור המוקשים הפוליטיים שאורבים לספר מסוג זה, המחברים עשו עבודה מצוינת והוגנת. רצוי לבדוק אם מסגרות הציטוט שולבו על דעתם או הוכנסו על ידי גורמי עריכה אחרים. התרשמות כללית מהספר – ראוי או לא ראוי בעיני:</p>	

⁶ למשל: דוגמאות והשוואה לתרבויות אחרות / תיאוריות שונות]